ASSAIG MARTA MONEDERO

El món sense nosaltres

Qui no té algun fanàtic de l'aire condicionat, a l'oficina? I aquell amic encantador però que no va enlloc si no és en cotxe? És clar que també pots ser algú que es mou sempre en bicicleta i, per vacances, envolar-te cap a Austràlia. Ningú no és bo del tot. La nostra civilització es distingeix més pel consum energètic que per cap altre aspecte de la seva naturalesa i aquesta despesa ens aboca, de manera inevitable, a viure en un planeta més càlid. L'escalfament global és més que una veritat incòmoda, és l'autopista cap a l'infern, cap a la destrucció del món tal com el coneixem. Com que hi ha aquella negació clàssica que sosté que ningú no vol tenir una imatge de si mateix com del dolent de la pel·lícula, disfressem els nostres actes immorals amb una justificació intel·lectual. El pitjor és que, en qüestions climàtiques, ja fa temps que voregem els límits i és hora de deixar de fer-nos trampes al solitari. Cal canviar polítiques, models i hàbits perquè el futur en un planeta cada cop més calorós no tan sols no s'assemblarà al que coneixem sinó que probablement serà un món sense nosaltres, segons vaticina l'entenedor assaig *Sis graus*, del periodista britànic Mark Lynas, que ha investigat les previsions i anàlisis científiques que dibuixen una enfilada de les temperatures d'un a sis graus durant aquest segle, amb uns efectes devastadors.

Premi de Divulgació Científica 2008 de la venerable Royal Society britànica, rigorós, amè i amb una traducció pulcra que convida a la lectura, *Sis graus* ens avisa com en un *thriller* inquietant sobre què pot arribar a passar amb l'augment de temperatura. Amb una prosa clara, Lynas domina el gènere, té apamades les eines del bon divulgador i no només situa cada capítol a un grau més elevat per apujar la tensió narrativa, sinó que l'enriqueix amb exemples externs a l'àmbit científic.

Entre altres calamitats, a més d'un grau per sobre de la mitjana, pot ben ser que a l'Àrtic desglaci durant la meitat de l'any i els esculls de corall es precipitin cap a la destrucció. Amb dos graus de més, el desgel irreversible de Groenlàndia faria que el nivell del mar fos cinc metres més elevat i posaria en perill parts de les ciutats costaneres com ara Londres, Venècia i Nova York. Us comença a fer por? Doncs només som a més dos graus. Llegir aquest manual sobre la fi del nostre món no deixa indiferent. ✻

L'escalfament global pot provocar greus problemes de sequera, entre altres perills mediambientals
ARXIU

SIS GRAUS
Mark Lynas
Editorial: Librooks (Barcelona, 2012)
Pàgines: 296
Preu: 21 euros

Documental

Empés per l'èxit del seu llibre al Regne Unit, Mark Lynas va rodar un documental, *Sis graus que podrien canviar el món,* basat en un càlcul de les conseqüències de l'empitjorament del planeta amb l'augment de temperatura. A més de les filmacions a cinc continents, el més sorprenent són els quaranta gràfics d'alta definició que mostren les mutacions potencials que hi hauria en les ciutats, ecosistemes i regions sencers amb l'escalfament global. Si augmenta sis graus, moriran la majoria d'espècies del planeta, incloent-hi la humana.

Libres

NARRATIVA JORDI CAPDEVILA

L'instint bàsic humà

Gairebé tots els registres literaris i tota la visceralitat de la vida humana s'ajunten en els tretze contes de *La mala reputació*. No hi ha cap línia comuna entre aquests, són històries ben diferenciades en el temps, els llocs i els protagonistes. Tenen en comú una força narrativa revulsiva i una sorprenent agressivitat en el tractament de les relacions humanes.

Són històries de vida i mort, sexe a dojo i amors i odis; amb trames recargolades, detalls fantasiosos i desenllaços sense gaire lògica, però adequats als temps convulsos que vivim. I explicades amb murrieria, amb una melodia que enllaça plenament amb els personatges i l'escenari. No crec que m'equivoqui si dic que la joventut de Bel Olid ha estat ben madurada amb literatura de totes les èpoques i cultures. Alguns contes respiren l'atmosfera literària de Trabal i Calders, amb algunes ressonàncies kafkianes. Una veu directa, crua, sorprenent i prou sòlida per a creacions més ambicioses.

El tractament del sexe és l'eix vital de la majoria de narracions en què l'autora explica gairebé tot el que es pot amagar sota el que es coneix com la bona reputació humana. L'eix vertebrador és una fúria sexual que sempre sol estar molt per sobre dels sentiments. Les contradiccions en les reaccions de cada personatge són un colofó que arrodoneix la narració. Per això, no sobta que al darrere de les estrebades sexuals hi hagi amagada una bona dosi de violència física i psicològica. De vegades són detalls de sadisme, però també hi podem trobar la petjada de films com *Instint bàsic*. En certs moments, l'agressivitat humana és descrita amb delicada tendresa. En el rerefons dels relats també s'hi deixa entreveure una dissertació moral sobre el sentiment de culpa que tots carreguem i els atenuants que el volen diluir. ✻

LA MALA REPUTACIÓ
Bel Olid
Premi Roc Boronat
Editorial: Proa (Barcelona, 2012)
Pàgines: 141
Preu: 16 euros